[א]דאית ליה תורא נשקול חד משכא דלית ליה תורא נשקול תרי משכי אמרו ליה מאי האי אמר להו סוף דינא כתחילת דינא מה תחילת דינא דאית ליה תורא מרעי חד יומא דלית ליה תורי מרעי תרי יומי אף סוף דינא דאית ליה חד תורא לשקול חד דלית ליה תורא לשקול תרי דעבר במברא ניתיב חד זוזא דלא עבר במברא ניתיב תרי דהוה ליה (תורא) [דרא] דלבני אתי כל חד וחד שקל' חדא א"ל אנא חדא דשקלי דהוה שדי תומי או שמכי אתו כל חד וחד שקיל חדא א"ל אנא חדא דשקלי ארבע דייני היו בסדום שקראי ושקרוראי זייפי ומצלי דינא דמחי ליה לאיתתא דחברי' ומפלא ליה אמרי ליה יהבה ניהליה דניעברה ניהליך דפסיק ליה לאודנא דחמרא דחבריה אמרו ליה הבה ניהליה עד דקדחא דפדע ליה לחבריה אמרי ליה הב ליה אגרא דשקל לך דמא דעבר במברא יהיב ארבעה זוזי דעבר במיא יהיב תמני זוזי זימנא חדא אתא ההוא כובס איקלע להתם אמרו ליה הב ד' זוזי אמר להו אנא במיא עברי אמרו ליה א"כ הב תמניא דעברת במיא לא יהיב [ב]פדיוהו אתא לקמיה דדיינא א"ל הב ליה אגרא דשקיל לך דמא ותמניא זוזי דעברת במיא אליעזר עבד אברהם איתרמי התם [ג]פדיוהי אתא לקמיה דיינא א"ל הב ליה אגרא דשקל לך דמא שקל גללא [ד]פדיוהי איהו לדיינא אמר מאי האי א"ל אגרא דנפק לי מינך הב ניהליה להאי וזוזי דידי כדקיימי קיימי הויא להו פורייתא דהוו מגני עלה אורחין כי מאריך גייזי ליה כי גוץ מתחין ליה אליעזר עבד אברהם אקלע להתם אמרו ליה קום גני אפוריא אמר להון נדרא נדרי מן יומא דמיתת אמא לא גנינא אפוריא כי הוה מתרמי להו עניא יהבו ליה כל חד וחד דינרא וכתיב שמיה עליה וריפתא לא הוו ממטי ליה כי הוה מית אתי כל חד וחד שקיל דידיה הכי אתני בינייהו כל מאן דמזמין גברא לבי הילולא לשלח גלימא הוי האי הילולא אקלע אליעזר להתם ולא יהבו ליה נהמא כי בעי למסעד אתא אליעזר ויתיב לסיפא דכולהו אמרו ליה מאן אזמנך להכא א"ל להההוא [דיתיב] אתה זמנתן [אמר דילמא שמעי בי דאנא אזמינתיה ומשלחי ליה מאניה דהאי גברא] שקל גלימיה ההוא דיתיב גביה ורהט לברא וכן עבד לכולהו עד דנפקי כולהו ואכלא איהו לסעודתא הויא ההיא רביתא דהות קא מפקא ריפתא לעניא בחצבא איגלאי מלתא שפיוה דובשא ואוקמוה על איגר שורא אתא זיבורי ואכלוה והיינו דכתיב [1]ויאמר ה' זעקת סדום ועמורה כי רבה ואמר רב יהודה אמר רב על עיסקי ריבה: [א] מרגלים אין להם חלק לעולם הבא שנאמר [2]וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ רעה במגפה וימותו בעולם הזה במגפה לעולם הבא: [ב] עדת קרח אין להם חלק לעולם הבא [ג] שנאמר [3]ותכס עליהם הארץ בעולם הזה ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא דברי ר"ע רבי אליעזר אומר עליהם אמר הכתוב [4]ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל: ת"ר [ה]עדת קרח אין להם חלק לעולם הבא שנאמר ותכס עליהם הארץ בעולם הזה ויאבדו מתוך הקהל לעולם הבא דברי רבי עקיבא רבי יהודה בן בתירא אומר [ו]הרי הן כאבידה המתבקשת שנאמר [5]תעיתי כשה אובד בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי: [6]ויקח [קרח] [ז]אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו קרח שנעשה קרחה בישראל בן יצהר בן שהרתיח עליו את כל העולם כצהרים בן קהת בן שהקהה שיני מולידיו בן לוי בן שנעשה לויה בגיהנם וליחשוב נמי בן יעקב בן שעקב עצמו לגיהנם אמר רב שמואל בר רב יצחק יעקב ביקש רחמים על עצמו שנאמר [7]בסודם אל תבא נפשי ובקהלם אל תחד כבודי בסודם אל תבא נפשי אלו מרגלים ובקהלם אל תחד כבודי זה עדת קרח דתן שעבר על דת אל אבירם שאיבר [ד] עצמו מעשות תשובה ואון שישב באנינות פלת שנעשו לו פלאות בן ראובן בן שראה והבין אמר רב און בן פלת אשתו הצילתו אמרה ליה מאי נפקא לך מינה אי מר רבה אנת תלמידא ואי מר רבה אנת תלמידא אמר לה מאי אעביד הואי בעצה ואשתבעי לי בהדייהו אמרה [ה] ליה ידענא דכולה כנישתא קדישתא נינהו דכתיב [8]כי כל העדה כולם קדושים אמרה ליה תוב דאנא מצילנא לך אשקיתיה חמרא ואורויתיה ואגניתיה גואי אותבה על בבא

וסתרתה

דאית ליה תורא. כך היה מנהגם של אנשי סדום מי שהיה לו שור אחד רועה כל בהמות העיר יום א' ומי שאין לו בהמה מגלגלין עליו לרעות ב' ימים: **אמר להו.** יתמי למרי דתורא דאית ליה חד תורא כו': **דעבר במברא.** שהמעבורת שלהם מימיו עזין והיו דנין כך: **דלא עבר במברא.** אלא בא דרך אחר: **דה"ל דרא דלבני.** מי שהיו לו שורת לבנים ומגבל ועושה אותן היה בא כל חד וחד ונוטל אחת: **שדי תומי או שמכי.** מי שהיה מפזר ושוטח לפניו שומים או בצלים ליבשן כל א' וא' היה נוטל אחת: **אומר לו.** לנגזל מה חסרתי לך לא לקחתי ממך אלא שום אחד ונמצא קרח מכאן ומכאן: **זייפא.** ומצלי דין: **יהבה ניהליה.** וישכב עמה עד שתהיה מעוברת: **עד דקדחא.** עד שתצמח אונו: **דפדע.** עשה לו פצע כמו פדעת במסכת ע"ז (דף כח.) כפרדור"א בלע"ז: **דעבר במיא.** עובר ברגליו במים: **גללא.** מקל. ל"א אבן: **א"ל.** דיינא לאליעזר מאי האי: **א"ל.** אליעזר אגרא דמחייבת לי דשקלי לך דמא הב ליה להאי גברא דשקל לי דמא וזוזי דידי כדקיימי קיימי. ל"א ה"ג ולואי כדקאי קאי כך אמר ליה דיין מי יתן שהייתי כבתחילה(א): **הכי אתנו בהדייהו כל מאן דמזמן.** אכסניא לבי הלולא: **נשלחו לגלימיה.** יפשיטו את בגדי אותו האיש שהזמינו: **ואתא אליעזר.** עבד אברהם: **ויתיב אסיפא דכולהו.** הלך וישב בסוף כולם: **א"ל מאן אזמנך להכא: א"ל.** אליעזר לאותו דיתיב גביה את זמנתני להכא: **שקל גלימיה.** דיתיב לגביה ורהט לברא שהיה מתיירא שלא ישמעו אנשי המקום שאליעזר אמר שהוא זימנו וישלחו למאניה הלך וישב לו אצל השני ואמר כמו כן וכן לכל אחד ואחד עד דאזלי כולהו ואכל אליעזר כל הסעודה: **כי אריך גייזו ליה.** כשהאורח ארוך יותר מן המטה מקצרין אותו בסכין. גיילי לשון גוז כן שמעתי. ואית דגרסי גיידי ליה: **ומתחין ליה.** עד דמתפרקי אבריו: **וכתיב שמיה עילויה.** כדי שיכיר כל אחד וא' דינר שלו ויחזור ויטלנו: **ורפתא לא ממטו ליה.** התנו ביניהם שלא יתנו לו פת כדי שימות ברעב וכשמת אזיל כל חד וחד ושקיל לדינרא דידיה: **רביתא.** נערה: **בחצבא.** בתוך כד שלה כשיוצאת לשאוב מים: **שפיוה.** סכו אותה: **איגר שורא.** על גג החומה: **כי רבה.** על עסקי ריבה: **רבי יהודה בן בתירא אומר ויאבדו הרי הן כאבידה המתבקשת.** ובאין לעולם הבא שכן אמר דוד על בני קרח תעיתי כשה אובד בקש עבדך הם תעו כשה אובד ואתה ברחמיך הרבים בקש עבדך ותביאם לעוה"ב: **מצותיך לא שכחתי.** שקיימו כל מצותיך דכתיב (במדבר טז) כי כל העדה כולם קדושים: **מקח רע.** התחיל בקטטה: **שעשה קרחה בישראל.** שנבלעו: **שהרתיח.** שהכעיס: **הקהה שיני מולידיו.** שנתביישו אבותיו במעשיו הרעים: **בקש רחמים על עצמו.** שלא יהא נמנה עמהם: **אלו מרגלים.** דלא כתיב בהן פלוני בן יעקב: **שאיבר לבבו.** חזק לבבו כמו (ישעיה מו) אבירי לב: **שישב באנינות.** שעשה תשובה על שהיה עמהם תחילה בעצה: **נעשו לו פלאות.** (שפירש) [שניצל] מהם: **ראה והבין.** שאין מנהגן כשורה ופירש מהם: **אי מר רבה.** אם יגלה משה מכל מקום אתה תלמיד ואם קרח מגלה אתה תלמיד מה לך בשררה זו: **הואי בעצה.** אני הייתי עמהן בעצה ונשבעתי להם שאם יקראוני אלך עמהם: **דכולה כנישתא קדישין.** כולם צנועים וקדושים ולא יכנסו אלי אם אני פרועה:

סתרה

תורה אור

1. וַיֹּאמֶר יְיָ זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה כִּי רָבָּה וְחַטָּאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד: בראשית יח כ
2. וַיָּמֻתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצִאֵי דִבַּת הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה לִפְנֵי יְיָ: במדבר יד לז
3. וַיֵּרְדוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׁאֹלָה וַתְּכַס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֹּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקָּהָל: במדבר טז לג
4. יְיָ מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל: שמואל א ב ו
5. תָּעִיתִי כְּשֶׂה אֹבֵד בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ כִּי מִצְוֺתֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: תהלים קיט קעו
6. וַיִּקַּח קֹרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קְהָת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן: במדבר טז א
7. בְּסֹדָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי בִּקְהָלָם אַל תֵּחַד כְּבֹדִי כִּי בְאַפָּם הָרְגוּ אִישׁ וּבִרְצֹנָם עִקְּרוּ שׁוֹר: בראשית מט ו
8. וַיִּקָּהֲלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כֻּלָּם קְדֹשִׁים וּבְתוֹכָם יְיָ וּמַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל יְיָ: במדבר טז ג

מסורת הש"ס

א) [נדה סט.], ב) [גי' ע"י פדעוהו], ג) [גי' ע"י פדעוהו], ד) [גי' ע"י פדעיה], ה) [תוספתא פי"ג], ו) [סוטה יא:], ז) [שייך לע"א].

◆

גליון הש"ס

גמ' הרי הן כאבידה המתבקשת. עיין מכות דף כ"ד ע"א:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר ליה אליעזר וכו' כבתחלה הס"ד ואח"כ נ"ל ד"ה כי אריך ואח"כ ד"ה וכתיב וד"ה ורפתא ואח"כ נ"ל ד"ה הכי אתני וד"ה אזל אליעזר וד"ה א"ל מאן ואח"כ נ"ל ד"ה רביתא נערה:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' מרגלים אין להם כו' עד עדת קרח. נמחק: [ב] שם עדת קרח כו' לעולם הבא. נ"ב וכו': [ג] שם שנאמר ותכס וכו' עד ת"ר עדת. נמחק: [ד] שם שאבר עצמו נמחק תיבת עצמו: [ה] שם אמרה ליה. נמחק תיבת ליה:

◆

לעזי רש"י

כפרדור"א [גפרדור"א]. פציעה (בפרובנסאלית).

◆

מוסף רש"י

יעקב ביקש רחמים על עצמו. שלא יזכר שמו על מחלוקתם (במדבר טז א).